

DAIKTAVARDŽIŲ LINKSNIAVIMAS SKAPIŠKIO TARMĖJE

E. EIDUKAITIENĖ

Darbe apsiribojama medžiaga, surinkta autorės gimtajame Totoriško (*to.to.-ri.ški.s*)¹ ir aplinkiniuose Čypėlių (*či.pė.-lai*), Čypiškių (*či.piške.s*), Mituvės (*mituvà*), Totōrių (*to.tō'rai*), Vilniaus (*vi.lnius*), Žiogū (*žo.gai*) kaimuose. Aprašomoji tarmė pavadinta Skāpiškio (*skš.piški.s*) todėl, kad Skapiškio miestelis yra arti-
mausias kultūrinis bei administracinis centras.

Trumpa tarmės charakteristika

§ 1. Svarbiausios fonetinės ypatybės. Skapiškio tarmė priklauso aukštaičiams rytiečiams, turintiems puntininkų, rotininkų ir dadininkų tarminių ypatybių. Tarmėje, kaip ir kitur puntininkuose, lk dvigarsiams *am*, *an*, *em*, *en* atliepia *um*, *un*, *im*, *in*, pvz.: *kumpė.li.s* ~ *kampėlys*, *luñ'da* „landa“, *ti.mpa.* ~ *tėmpė* „guma“, *li.nkas* ~ *lėnkas*²; kaip ir kitur rotininkuose, lk kirčiuotiems negalūniniams *a* ir *a* kirčiuotuose tvirtapradžiuose *ai*, *al*, *ar* atliepia *ɔ.*, *ɔ.i*, *ɔ.l*, *ɔ.r*, pvz.: *pš.saka* ~ *pā-saka*, *vš.karas* ~ *vākaras*, *krš.pas* ~ *krāpas*, *bš.ila.* ~ *báilė* „baimė“, *našl.iti.s* ~ *našlāityš*, *kš.lnas* ~ *kálnas*, *kš.ltas*, *kš.rtis* ~ *kártis*, *šš.rka* ~ *šárka*; kaip ir kitur dadininkuose, lk *e* ir *é* prieš tolimesniame skiemenyje esantiems užpakalinės eilės balsiams atliepia *a*, pvz.: *dā.da.* ~ *dēdė*, *darbi'mata.* ~ *darbýmetė*, *sasarū.* ~ *seserū*, *š.kmanu.* „akmenų“; nekirčiuotiems lk šakniniams ir tiek kirčiuotiems, tiek nekirčiuotiems galūniniams *ie*, *uo* atliepia *ę.*, *ɔ.*, pvz.: *pę.nė.li.s* ~ *pienėlys*, *pš.dė.li.s* ~ *puodėlys*, *šl.tā.la.* ~ *šluotėlė*, *pę.mš.* ~ *piemuš*, *sasš.* ~ *sesuš*, *raumš.* ~ *raumuš*.

§ 2. Balsių ilgumas. Trumpieji balsiai *i*, *u* kirčiuotoje pozicijoje, išskyrus galūnę, pailgėja iki pusilgių, pvz.: *ki.ški.s* ~ *kiškys*, *mi.škas*, *kū.bilas*. Ilgieji balsiai žodžio viduryje kirčiuotoje pozicijoje išlieka ilgi, nekirčiuoti ir absoliutinės galūnės kirčiuoti sutrumpėja iki pusilgių, pvz.: *vi'ras* ~ *výras*, *dū'mas*, *žū'sis.* „žąsis“, *u.žo.lā.li.s* ~ *ąžuolėlys*, *gaidžū.* ~ *gaidžiū*, *sasarū.* ~ *seserū* (bet *aki* „akyje“, *širdi* „širdyje“), *š.ki.* ~ *āki*, *vi.rė.li.s* ~ *vyrėlys*, *du.mė.li.s* ~ *dūmėlys*, *šš.ku.* ~ *šāką*, *vai'ku.* ~ *vaiką*.

¹ Dabar Totoriškis vadinamas Švedūkainio kaimu ir priklauso Skapiškio apylinkei, Rokiškio rajonui.

² Pusilgiai balsiai žymimi taškeliu dešinėje pusėje žemai, pvz., *a.*, *e.*, *i.*, *u.*; ilgi balsiai ir kirčiuoti ilgi priebalsiai žymimi taškeliu dešinėje pusėje aukštai, pvz., *a'*, *e'*, *i'*, *u'*, *l'*, *m'*, *n'*, *r'*.

§ 3. Kirtis, priegaidė. Skapiškio tarmė priklauso sąlyginio kirčio atitraukimo plotui. Kirtis atitraukiamas iš trumpos galūnės į ilgą šaknį, pvz.: *bū'da* „būda“, *jė'ga* „jėga“, *diēna*, *ruī'ka* „ranka“, *piř'stus* „pirštus“.

Tarmė pažįsta 5 priegaidės: a) trumpinę – (¹), b) tvirtapradę – (¹), c) tvirtagalę – (~), d) vidurinę – (²), e) kirstinę – (²). Vidurinės priegaidės ženklas rašomas ant pailgėjusių trumpųjų balsių, o taip pat ant ilgųjų balsių bei dvibalsių *ie*, *uo*, kurių tvirtapradė ir tvirtagalė priegaidė tarmėje taip supanašėjusios, kad faktiškai nebeskiriamos, pvz.: *li.že* ~ *ližė*, *gegū.ta* ~ *gegūtė*, *daržė.li.s* ~ *daržėlys*, *su.nā'nas* ~ *sūnėnas*, *do.nkepā'j* ~ *duonkepėj*, *ta.kmā'n* ~ *tėkmėn*, *abalā'n* „obelin“, *me.šlī'nas* ~ *mėšlėynas*, *makštī'* ~ *makštj*, *undeni'* „vandenys“, *dunti's* „dantys“, *aki's* ~ „akys“, *bulbę.nó'kai* ~ *bulbienó'kai* „bulvienokai“, *o.ge.nó'jai* ~ *uogienó'jai*, *šienas*, *piēnas*, *kuó'das*, *šū'li.s*. Kirstinė priegaidė atliepia literatūrinės kalbos tvirtagai priegaidėi žodžio gale, pvz.: *vaikū.* ~ *vaikū*, *laukū.*, *pačū.* ~ *pačių*, *sa.manū.* ~ *sėmenū*, *duktarū.* ~ *dukterū*.

* * *

§ 4. Giminė. Daiktavardžiai Skapiškio tarmėje yra vyriškosios, moteriškosios ir vadinamosios bendrosios giminės. Yra vyrų pavardžių, kurios, kaip ir lk, turi moteriškosios giminės daiktavardžiams būdingą galūnę: *indrei'ka*, *indrā.la*. ~ *Indrėlė*, *čeī'ka*, *katā.la*. ~ *Katėlė*, *kī'tra* ~ *Kýtra*, *kfo.vā*. ~ *Kriovė*, *malā.la*. ~ *Malėlė*, *raugū.la*. ~ *Raugalė*, *spė.tī'la* ~ *Spietýla*, *stuó'ka*, *žó'ba*.

Pasitaiko daiktavardžių, kurie tarmėje gali būti tiek vyriškosios, tiek ir moteriškosios giminės, pvz.: *pabalī.s* || *pabalā*. „pieva prie balos“, *pasū'oli.s* || *pasū'ola*. „vieta po suolu“, *paū'kšti.s* || *paū'kšta.*, *pū.srubli.s* || *pū.srubla.*, *šū.ngri.bi.s* || *šū.ngri.ba.*

Vadinamosios bendrosios giminės daiktavardžių nemaža. Šios giminės dažniausiai yra o-kamieniai žodžiai, pvz.: *aki.pla.ša*, *aki.žara*, *ažū'omarša*, *dī.lba* „didelis nerangus žmogus“, *džū'sna*, *gvā'ra* „nevikrus, apsnūdęs žmogus“, *lš'gama*, *kerā'pla*, *kevó.rza* „kas šlitiniuoja“, *kū.tva.la* „labai netvarkingas, apsileidęs žmogus“, *kvaī'ša*, *malatā* „daug kalbąs žmogus“, *mú.rza*, *mušeī'ka*, *nė.vala* „netvarkingas žmogus“, *padā.uža*, *padró.ika* „išdykęs, naktimis kas trankosi“, *pikėū.rna*, *plavā'sa* „netvarkingas, netaupus“, *fó'gla* „nerangus“, *stī.pana* „sudžiūvęs, sublogęs žmogus“, *susnā*, *taradeī'ka* „kas daug kalba“, *vó.lkata*, *vā'pla*. Pasitaiko vienas kitas ir é-kamienių, pvz., *mā'ma*. ~ *mėmė*, *pakó.rtuva*. „kas išdykęs, naktimis triukšmauja“, *spirge.lā*. ~ *spirgėlė* „labai nekantrus, skubąs žmogus“. Kartais sutinkama ir a-kamienių, pvz., *lá.užas* „labai apsileidęs, netvarkingas žmogus“.

Visi vadinamosios bendrosios giminės daiktavardžiai turi niekinamąją, menkinamąją reikšmę.

§ 5. Skaičius. Tarmėje, kaip ir lk, vartojami du skaičiai: vienaskaita ir daugiskaita. Dviskaitos lytis turi tik *a*, *ja*, *u*, *ju* irriebalsinis vyr. g. kamienas. Vartojamas tik dviskaitos galininkas su skaitvardžiu *dū*, *dū.jai* ir įvardžiu *abū*, *abū.-du*, pvz.: *dū klai'mu javū*. *sudė.gino.*; *pamačaiū dū vī'ru atai'munt*; *dū.jai vil'ku š.šeī mačaiū*; *vó.s dū.jai sū'ru tuř'guj pař'dava.*; *dū tuř'gu pař'su*. *nepař'davau*; *abū.du sū'nu mó'kslan išlá.ida.*; *atadū'ok dū rublū*, *kur skó'linai*; *jauni.kla*. *avā.la*. *dū.jai gė.řó'ku tú.řa*; *jau dū spiē'ču pagó.vó.m*; *po. liñ'tai dū.jai š.kmeņu pš.kišė.*; *mū.m dū šūniū vil'kas nū.neše.*

Vienaskaitiniai ir daugiskaitiniai daiktavardžiai yra tokie pat, kaip ir lk. Kartais vienaskaitiniai pavartojami daugiskaitoje, ir atvirkščiai, pvz.: *pš.grabu kė.třas dšonas kepsmā* (laidotuvėms keturis kartus duoną kepsime), *spř.rgo. nebārai vi.ralu aštri.nř*; *bulbieņu bli.nu dai.k tā.uko. rař.ka*; *jė. nš.veli.ku. lš.šino. nebatū.ra*.

Daiktavardžių linksniavimas

§ 6. Linksniai. Be septynių linksnių, vartojamų lk, tarmėje labai plačiai vartojamas aštuntasis – vidaus einamasis vietininkas (iliatyvas), pvz.: *laukaņ, kė.lin, piēvo.n, stalaņ, miškaņ, mē.din, sá.ujo.n, valdžō.n, akmeniņ, kelmūšs, svečūšs, drō.ba.s, galvō.s*.

§ 7. Kamienai. Tarmėje geriausiai išsilaikę *a-*, *ja-*, *o-*, *jo-* ir *ē-*kamieniai daiktavardžiai. Ypač silpnas priebalsinis kamienas; daugelis linksnių formų pereina į kitus kamienus. Taip pat maža žodžių, kurie būtų išlaikę daugiau ar mažiau sveiką *i-*, *u-*, *ju-*kamienių daiktavardžių linksniavimą. Plačiau kamienų mišinys bus aptariamasis prie paradigimų.

§ 8. *a-* kamienas

Vienaskaita

V.	<i>vř.ras</i>	<i>rš.ktas</i>	<i>kė.lmas</i>	<i>laū.kas</i>
K.	<i>vř.ro.</i>	<i>rš.kto.</i>	<i>kė.lmo.</i>	<i>laū.ko.</i>
N.	<i>vř.ru</i>	<i>rš.ktu</i>	<i>kė.lmu</i>	<i>laū.ku</i>
G.	<i>vř.ru.</i>	<i>rš.ktu.</i>	<i>kė.lmu.</i>	<i>laū.ku.</i>
Įn.	<i>vř.ru</i>	<i>raktū</i>	<i>kė.lmu</i>	<i>laū.ku</i>
Vt.	<i>kō.ti</i>	<i>piř.šti</i>	<i>keř.mi</i>	<i>laū.ki</i>
II.	<i>kō.tan</i>	<i>piř.štan</i>	<i>kelmaņ</i>	<i>laukaņ</i>
Š.	<i>vř.rai</i>		<i>kė.lmai</i>	

Daugiskaita

V.	<i>vř.rai</i>	<i>rš.ktai</i>	<i>kelmai</i>	<i>laukai</i>
K.	<i>vř.ru.</i>	<i>rš.ktu.</i>	<i>kelmū.</i>	<i>laukū.</i>
N.	<i>vř.rō.m</i>	<i>rš.kto.m</i>	<i>kelmš.m</i>	<i>laukš.m</i>
G.	<i>vř.rus</i>	<i>raktūs</i>	<i>kė.lmus</i>	<i>laū.kus</i>
Įn.	<i>vř.rais</i>	<i>rš.ktais</i>	<i>kelmaiš</i>	<i>laukaiš</i>
Vt.	<i>kā.ulō.s</i>	<i>kō.lnō.s</i>	<i>kelmušs</i>	<i>laukušs</i>
II.				

Dviskaita

G. *dū vř.ru, kō.tu, kā.ulū, raktū, piř.štu, kō.lnu, kė.lmu*

Pastabos.

§ 9. Vn. naud. galūnė *-u*; lk galūnė *-ui* tarmėje nepažįstama. Vn. naud. galūnė *-u* turi visi vyr. g. daiktavardžiai.

§ 10. Tikriniai daiktavardžiai vn. šauksm. turi formantą *-ai*, pvz.: *baltrū.nai, jañū.nai, jašū.nai, gailū.nai* (pavardės), *jō.nai, pā.trai* „Petrai“, *lō.nginai* (vardai). Pavardžių, vardu su priesagomis *-(i)okas, -(i)ukas* vn. šauksm. gali ir neturėti

jokios galūnės, pvz.: *petrū.k*, *jo.nū.k*, *untańó.k*. Vienas kitas daugiaskiemenis tikrinis daiktavardis vn. šauksm. gali būti pasakomas be galūnės, pvz., *untš.n* „Antanai“, *silvá.str* „Silvestrai“. Yra vienas kitas žodis ir su galūne *e*, pvz., *diève*, *vai'ke*, *vař'ge*.

§ 11. Vn. viet. galūnė *-i* (< *in* < *en*).

§ 12. Vn. il. galūnė *-an* (< **-ana*). Pilnesnė lytis su *-ana* nesutinkama. Toks iliatyvas su atitinkamais kamiengaliniais balsiais yra ir visų kitų kamienu.

§ 13. Dg. naud. galūnė *-o.m* (ji yra apibendrinta pagal kirčiuotą galūnę) gali būti kirčiuota ir nekirčiuota. Lk dg. naud. lytys su *-s* tarmėje nevartojamos.

§ 14. Dg. viet. yra be galūninio *-e*.

§ 15. Dg. il. nesiskiria nuo dg. viet., dg. šauksm. nuo dg. vard.

§ 16. Skirtingai nuo lk tarmėje *a*-kamieniai yra šie žodžiai: *ató.sto.gai* „atos-togos“, *brí.ndulas* „branduolys“, *gardá'sai* „gardėsiai“, *blakstienas* „blakstiena“, *kul'nas* „kulnis“, *nú.maras* „numeris“, *panú.kšlas* „peniukšlis“, *pė.tai* „pietūs, prš. šiaurė“, *sto.vi'las* „statula“, *pš.das* „(kojos) pėda“.

§ 17. *ia-* kamienas

Vienaskaita

V.	<i>kú.rmi.s</i>	<i>kė.li.s</i>	<i>kař'šti.s</i>	<i>arkli.s</i>	<i>svė.čas</i>
K.	<i>kú.rmo.</i>	<i>kė.lo.</i>	<i>kař'ščo.</i>	<i>ó.rklo.</i>	<i>svė.čo.</i>
N.	<i>kú.rmu</i>	<i>kė.lu</i>	<i>kař'šču</i>	<i>ó.rklu</i>	<i>svė.ču</i>
G.	<i>kú.rmi.</i>	<i>kė.li.</i>	<i>kař'šti.</i>	<i>ó.rkli.</i>	<i>svė.ču.</i>
Įn.	<i>kú.rmu</i>	<i>kelù</i>	<i>kař'šču</i>	<i>ó.rklu</i>	<i>sveču</i>
Vt.		<i>kė.li.</i>	<i>kař'šti.</i>	<i>sto.bri'</i>	
II.		<i>kė.lin</i>	<i>kař'štin</i>	<i>sto.briñ</i>	
Š.	<i>kú.rmi</i>	<i>kė.li</i>		<i>š.rkli</i> <i>arkli.</i>	<i>svė.čau</i>

V.	<i>bró.li.s</i> <i>bro.li.s</i>	<i>mė.di.s</i> <i>mė.džas</i>
K.	<i>bró.lo.</i>	<i>mė.džo.</i>
N.	<i>bró.lu</i>	<i>mė.džu</i>
G.	<i>bró.li.</i>	<i>mė.di.</i> <i>mė.džu.</i>
Įn.	<i>bró.lu</i>	<i>medžù</i>
Vt.		<i>mė.di.</i> <i>medi'</i>
II.		<i>mė.din</i> <i>mediñ;</i> <i>mė.džan</i> <i>medžañ</i>
Š.	<i>bró.li</i> <i>bro.li.;</i> <i>bro.lau</i> <i>bró'l</i>	

Daugiskaita

V.	<i>kú.rmei</i>	<i>kė.lei</i>	<i>kař'šči</i>	<i>arklei</i>	<i>sveči</i>
K.	<i>kú.rmu.</i>	<i>kė.lu.</i>	<i>kař'šču.</i>	<i>arklu.</i>	<i>sveču.</i>
N.	<i>kú.rmo.m</i>	<i>kė.lo.m</i>	<i>kař'ščo.m</i>	<i>arklš.m</i>	<i>svečš.m</i>
G.	<i>kú.rmus</i>	<i>kelùs</i>	<i>kař'ščus</i>	<i>ó.rklus</i>	<i>svečius</i>
Įn.	<i>kú.rmeis</i>	<i>kė.leis</i>	<i>kař'ščeis</i>	<i>arkleis</i>	<i>svečiis</i>
Vt.	}				
II.		<i>kė.lo.s</i>	<i>kař'ščo.s</i>	<i>arkluos</i>	<i>svečiuos</i>
Š.	<i>kú.rmei</i>			<i>arklei</i>	<i>sveči</i>

V.	<i>bró·lei</i> <i>bro.lei</i>	<i>mė.džei</i>
K.	<i>bró·lu.</i> <i>bro.lú.</i>	<i>mė.džu.</i>
N.	<i>bró·lɔ.m</i> <i>bro.lɔ.m</i>	<i>mė.džɔ.m</i>
G.	<i>bró·lus</i>	<i>medžūs</i>
Įn.	<i>bró·leis</i> <i>bro.leis</i>	<i>mė.džeis</i>
Vt.	<i>bró·lɔ.s</i> <i>bro.luó.s</i>	
II.		<i>mė.džɔ.s</i>
Š.	<i>bró·lei</i> <i>bro.lei</i>	

Dviskaita

G. *dù kú.rm'u, kelù, ó.rklu, svečù, bró·lu, medžù*

Pastabos.

§ 18. Vn. vard. turi dvi galūnes: *-i's* (kirčiuota), *-i.s* (nekirčiuota) ir *-as* (po minkšto priebalsio). Galūnė *-i.s* yra be kirčio sutrumpėjusi senoji ilga galūnė.

§ 19. Vn. gal. *-i. ~ -i,* jei vn. vard. galūnė *-i.s, -i's;* *-u. ~ -a,* jei vn. vard. galūnė *-as* (po minkšto priebalsio).

§ 20. Vn. viet. baritoninio kirčiavimo formos baigiasi *-i,* oksitoninio — *-i'.* Tokią pat galūnę turi *i-* ir priebalsinio kamieno daiktavardžiai.

§ 21. Vn. šauksm. *-i, -i., -au* (po minkšto priebalsio). Dažnai pasitaiko, kad galūnė visai numetama, pvz.: *bró·l, bro.lá.l, do.bilá·l* ir kt. Galūnės priebalsis šiuo atveju visada minkštas.

§ 22. Vn. il. *-in, -iñ,* jei vn. vard. galūnė *-i.s, -i's;* *-an, -añ,* jei vn. vard. *-as* (po minkšto priebalsio), plg. § 12.

§ 23. *mė.di.s* pažymi tebeaugantį, o *mė.džas* — statybinę medžiagą ir tevartojamas tik vienaskaitoje, pvz.: *pre. kė.lo. vienas mė.di.s á.uga; pró.stas mó.no. mė.džas, vė.n tik ė.glini.s; nebá·rai pí.nigo. mė.džu pí·kte.; vł.su. mė.džu. bai·gam suvė.šte. .*

§ 23. Dg. naud., il. plg. § 13, 15.

§ 24. Dg. šauksm. galūnė *-ai, -aĩ* (po minkšto priebalsio) sutampa su vardinku, plg. § 15.

§ 25. Tarmėje dažniau sutinkami šie *ja*-kam. žodžiai: *bó.li.s* „balius“, *dugní.s* „dugnas“, *ramú.ni.s* „ramunė“, *skri·beli.s* „skrybėlė“, *kluñ·bi.s* „klumpė“, *pak·táũ·ši.s, pamergi.s, petí.s* „petys“, *ú.ngli.s* „anglis“, *gė.lo.ni.s* „geluonis“.

§ 26. o- kamienas

Vienaskaita

V.	<i>vó.rpa</i>	<i>balà</i>	<i>buĩ·na</i>	<i>kaĩ·na</i>
K.	<i>vó.rpo.s</i>	<i>bó.lo.s</i>	<i>burnó.s</i>	<i>karnó.s</i>
N.	<i>vó.rpai</i>	<i>bó.lai</i>	<i>bú.rnai</i>	<i>kaĩ·nai</i>
G.	<i>vó.rpu.</i>	<i>bó.lu.</i>	<i>bú.rnu.</i>	<i>kaĩ·nu.</i>
Įn.	<i>vó.rpu</i>	<i>balù</i>	<i>bú.rnu</i>	<i>kaĩ·nu</i>
Vt.	<i>vó.rpo.j</i>	<i>bó.lo.j</i>	<i>burnó.j</i>	<i>valdžó.j</i>
II.	<i>vó.rpo.n</i>	<i>bó.lo.n</i>	<i>burnó.n</i>	<i>valdžó.n</i>
Š.	<i>šó.rka</i>	<i>pú.pa</i>	<i>gó.lva</i>	<i>ló.zda</i>

Daugiskaita

V.	<i>vó.rpo.s</i>	<i>bš.lo.s</i>	<i>bú.rno.s</i>	<i>kař.no.s</i>
K.	<i>vó.rpu.</i>	<i>bš.lu.</i>	<i>burnú.</i>	<i>karnú.</i>
N.	<i>vó.rpo.m</i>	<i>bš.lo.m</i>	<i>burnó.m</i>	<i>karnó.m</i>
G.	<i>vó.rpas</i>	<i>balàs</i>	<i>bú.rnas</i>	<i>kař.nas</i>
Įn.	<i>vó.rpo.m</i>	<i>bš.lo.m</i>	<i>burnó.m</i>	<i>karnó.m</i>
Vt.	} <i>vó.rpo.s</i>	} <i>bš.lo.s</i>	} <i>burnó.s</i>	} <i>karnó.s</i>
II.				
Š.	<i>šš.rko.s</i>	<i>pų.po.s</i>	<i>gš.lvo.s</i>	<i>lš.zdo.s</i>

Pastabos.

§ 27. Vn. gal. galūnė *-u.* (*-u.* < *-a* < *an*).

§ 28. Vn. įn. *-u* ~ *-a* (*-u* < *-ún* < *-án*).

§ 29. Vn. viet. yra be galūninio *-e:* *-o.j.*, *-ó.j.*

§ 30. Vn. šauksm. *o*-kam. žodžiai turi galūnę *-a.*

§ 31. Tarmėje *o*-kamieniai yra šie žodžiai: *bú.lba* „bulvė“, *litrà* „litras“, *nagà* „nagas“, *mó.igo.s* „maigai“, *tabó.ka*, *ú.škunda*, *và.ža* „vėžė“.

§ 32. *įo-* kamienas

Vienaskaita

V.	<i>sá.uja</i>	<i>giřà</i>	<i>patì</i>	<i>mař.ti</i>	<i>aĩ.la</i>
K.	<i>sá.ujo.s</i>	<i>gl.řo.s</i>	<i>pačó.s</i>	<i>marčó.s</i>	<i>aĩ.ó.s</i>
N.	<i>sá.ujei</i>	<i>gl.rei</i>	<i>pš.čei</i>	<i>mař.čei</i>	<i>aĩ.lei</i>
G.	<i>sá.uju.</i>	<i>gl.řu.</i>	<i>pš.ču.</i>	<i>mař.ču.</i>	<i>aĩ.lu.</i>
Įn.	<i>sá.uju</i>	<i>giřù</i>	<i>paču</i>	<i>mař.ču</i>	<i>aĩ.lu</i>
Vt.	<i>sá.ujo.j</i>	<i>gl.řo.j</i>			<i>aĩ.ó.j</i>
II.	<i>sá.ujo.n</i>	<i>gl.řo.n</i>			<i>aĩ.ó.n</i>
Š.	<i>kó.ja</i>	<i>gl.řa</i>	<i>pš.č</i>	<i>mař.t</i>	

Daugiskaita

V.	<i>sá.ujo.s</i>	<i>gl.řo.s</i>	<i>pš.čo.s</i>	<i>mař.čo.s</i>	<i>aĩ.ło.s</i>
K.	<i>sá.uju.</i>	<i>gl.řu.</i>	<i>paču.</i>	<i>marču.</i>	<i>aĩ.lú.</i>
N.	<i>sá.ujo.m</i>	<i>gl.řo.m</i>	<i>pačó.m</i>	<i>marčó.m</i>	<i>aĩ.ó.m</i>
G.	<i>sá.ujas</i>	<i>giřàs</i>	<i>pačas</i>	<i>mař.čas</i>	<i>aĩ.las</i>
Įn.	<i>sá.ujo.m</i>	<i>gl.řo.m</i>	<i>pačó.m</i>	<i>marčó.m</i>	<i>aĩ.ó.m</i>
Vt.	} <i>sá.ujo.s</i>	} <i>gl.řo.s</i>	}	} <i>marčó.s</i>	} <i>aĩ.ó.s</i>
II.					
Š.	<i>kó.jo.s</i>	<i>gl.řo.s</i>	<i>pš.čo.s</i>	<i>mař.čo.s</i>	<i>aĩ.ło.s</i>

Pastabos.

§ 33. Visų linksnių *įo*-kamienių daiktavardžių galūnės tokios pat, kaip ir *o*-kam.

§ 34. Daiktavardžiai, vienaskaitos vardininke turį galūnę *-i*, vienaskaitos šauksmininke neturi jokios galūnės.

§ 35. Tarmėje sutinkami *io*-kam. šie žodžiai: *aī'la* „eilė“, *brū.kño.s* „bruknės“, *dalà* „1. dalia, 2. dalis“, *ladaū'na* „ledainė“, *mušà* „musė“ *špulà* „špulė“.

§ 36. Kai kurie moterų vardai, turį lk *é*-kamieną, tarmėje yra *ia*-kamieno, pvz.: *stá.ša* „Stasė“, *gė.ña*, *já.ña*, *patrušà* „Petrutė“.

§ 37. *é*- kamienas

Vienaskaita

V.	<i>kó.rva.</i> „karvė“	<i>bi.ta.</i> „bitė“	<i>gę.smá.</i> „giesmė“	<i>dó.bá.</i> „duobė“
K.	<i>kó.rva.s</i>	<i>bi.ta.s</i>	<i>gę.smá.s</i>	<i>dó.bá.s</i>
N.	<i>kó.rvai</i>	<i>bi.tai</i>	<i>giėsmai</i>	<i>duóbai</i>
G.	<i>kó.rvbi.</i>	<i>bi.tbi.</i>	<i>giėsmbi.</i>	<i>duóbbi.</i>
Įn.	<i>kó.rvu</i>	<i>bitù</i>	<i>giėsmu</i>	<i>duobù</i>
Vt.	<i>kó.rva.j</i>	<i>sił'ke.j</i>	<i>gę.smá.j</i>	<i>dó.bá.j</i>
II.	<i>kó.rva.n</i>	<i>sił'ke.n</i>	<i>gerklán</i>	<i>dó.bá.n</i>
Š.	<i>kó.rva</i>	<i>sił'ke</i>	<i>gę.rkla</i>	<i>duóba</i>

Daugiskaita

V.	<i>kó.rva.s</i>	<i>bi.ta.s</i>	<i>giėsma.s</i>	<i>duóba.s</i>
K.	<i>kó.rvju.</i>	<i>bi.ču.</i>	<i>gę.smjù.</i>	<i>dó.bjù.</i>
N.	<i>kó.rva.m</i>	<i>bi.ta.m</i>	<i>gę.smá.m</i>	<i>dó.bá.m</i>
G.	<i>kó.rvas</i>	<i>bitàs</i>	<i>giėsmas</i>	<i>duóbas</i>
Įn.	<i>kó.rva.m</i>	<i>bi.ta.m</i>	<i>gę.smá.m</i>	<i>dó.bá.m</i>
Vt.	} <i>kó.rva.s</i>	<i>sił'ke.s</i>	<i>gę.smá.s</i>	<i>dó.bá.s</i>
II.				
Š.	<i>kó.rva.s</i>	<i>sił'ke.s</i>	<i>gę.rkla.s</i>	<i>duóba.s</i>

Pastabos.

§ 38. *é*-kamieniai daiktavardžiai vienaskaitos vardininke turi galūnę *-é* tik po priebalsių *k, g, š, ž, č, j*, pvz.: *sił'ke.*, *li.nge.*, *á.puše.*, *li.že.*, *ču.če.* „šuo“, po visų kitų priebalsių vietoj lk *-é* tarmėje yra *-a*.

§ 39. Vn. gal. po *k, g, š, ž, č, j* galūnė *-i*. (*-i* < *-ę* < *-en*), visais kitais atvejais – *bi*.

§ 40. Dg. kilm. po priebalsių *b, m, p, v* dar tenka kartais išgirsti tariant *j*, pvz.: *dró.bju.*, *viř.vju.* ir kt.

§ 41. Daugiaskiemieniai daiktavardžiai vn. šauksm. dažniausiai vartojami be galūnės, pvz.: *birú.t.*, *danú.t.*, *avóót.*, *karví.t.*, *mergóót.* Galūninis priebalsis yra kietas.

§ 42. Tarmėje *é*-kamieniai žodžiai dar yra šie: *atvirú.ta.* „atvirukas“, *abalá.* „obelis“, *dał'ge.*, *alksní.na.* „alksnynas“, *darbi'mata.*, *berži'na.*, *egli'na.*, *dumbli'na.*, *garú.nkšta.* „garankštis“, *kibirkštá.*, *grí'ba.*, *moki'kla.* „mokykla“, *kimsí'na.*, *kú.lše.* „kulšis“, *lai'va.* ~ *laivė* „laivas“, *praduī'ta.* „tarpas tarp dantų, tarpdantis“, *pre.ta.má.* ~ *prietėmė* „prietema“, *pasá.sta.* ~ *pasėstė* „pasėdas, pasėstas“, *ú.sna.* (ret.), *žibiī'kšta.* „žebenkštis“, *tó.še.* „tošis“, *sla.ná.* „slėnis“, *kú.nda.* „kandis“.

§ 43. *i-* kamienas

Vienaskaita

I

V.	<i>pó.ltis</i>	<i>usnis</i>	<i>žvė̄ris</i>	<i>aũ̄sis</i>	<i>vagis</i>
K.	<i>pó.ltę.s</i>	<i>ú.snę.s</i>	<i>žve.rę̄.s</i>	<i>ausę̄.s</i>	<i>vagę̄.s</i> <i>v̄.ģo.</i>
N.	<i>pó.lčei</i>	<i>ú.snei</i>	<i>žvė̄ru</i>	<i>aũ̄sei</i>	<i>v̄.ģu</i>
G.	<i>pó.lti.</i>	<i>ú.sni.</i>	<i>žvė̄ri.</i>	<i>aũ̄si.</i>	<i>v̄.ģi.</i>
Įn.	<i>pó.lčiu</i>	<i>usnù</i>	<i>žvė̄ru</i>	<i>aũ̄šu</i>	<i>vagù</i>
Vt.	<i>pó.lti.</i>	<i>usnì</i>	<i>širdì</i>	<i>ausì</i>	
II.	<i>pó.ltim</i>	<i>usniñ</i>	<i>širdiñ</i>	<i>ausiñ</i>	
Š.			<i>širdę̄.</i>	<i>naktę̄.</i>	<i>vagę̄.</i> <i>v̄.ģi</i>

Daugiskaita

V.	<i>pó.lti.s</i>	<i>ú.sni.s</i>	<i>žvė̄ri.s</i>	<i>aũ̄si.s</i> <i>aũ̄sas</i>	<i>v̄.ģi.s</i> <i>vagaī</i>
K.	<i>pó.lčiu.</i>	<i>ú.sņu.</i>	<i>žve.rū.</i>	<i>ausū.</i> <i>ausū.</i>	<i>vagū.</i>
N.	<i>pó.ltim</i>	<i>ú.snim</i>	<i>žve.rì.m</i> <i>žve.r̄j̄.m</i>	<i>ausì.m</i>	<i>vagī.m</i> <i>vaḡj̄.m</i>
G.	<i>pó.ltis</i>	<i>usnis</i>	<i>žvė̄ris</i> <i>žvė̄rus</i>	<i>aũ̄sis</i>	<i>vagis</i> <i>vagūs</i>
Įn.	<i>pó.ltim</i>	<i>ú.snim</i>	<i>žve.rì.m</i> <i>žve.faīs</i>	<i>ausì.m</i>	<i>vagī.m</i> <i>vagaīs</i>
Vt.	<i>pó.lti.s</i>	<i>usnì.s</i>	<i>žve.rì.s</i> <i>žve.ruòs</i>	<i>ausì.s</i>	
II.	<i>pó.lti.s</i>	<i>usnì.s</i>		<i>ausì.s</i>	
Š.		<i>ú.sni.s</i>	<i>žvė̄ri.s</i>		<i>v̄.ģi.s</i> <i>vagaī</i>

Dviskaita

G. *dù žvė̄ru, vagù*

II

V.	<i>duntì.s</i>	<i>duñ̄tas</i> <i>duntaī</i> <i>duñ̄ti.s</i>
K.	<i>duñ̄čo.</i> <i>duntę̄.s</i> <i>duñ̄to.</i> ³	<i>duntù.</i>
N.	<i>duñ̄čiu</i> <i>duñ̄tu</i>	<i>duntì.m</i> <i>dunt̄j̄.m</i>
G.	<i>duñ̄ti.</i> <i>duñ̄tu.</i>	<i>duñ̄tis</i> <i>duñ̄tus</i> <i>duñ̄čius</i>
Įn.	<i>duñ̄čiu</i> <i>duñ̄tu</i>	<i>duntì.m</i> <i>duntaīs</i>
Vt.	<i>duntì</i> <i>duñ̄ti</i>	<i>duntì.s</i> <i>duntuòs</i>
II.	<i>duntiñ</i> <i>duntaiñ</i>	<i>duntì.s</i> <i>duntuòs</i>
Š.	<i>duntì.</i> <i>duntę̄.</i> <i>duñ̄ti</i>	<i>duñ̄tas</i> <i>duntaī</i> <i>duñ̄ti.s</i>

Dviskaita

G. *dù duñ̄tu* || *duñ̄čiu*

§ 44. Vn. vard. turi galūnę *-is*, išskyrus žodį *duntì.s*, kurio vardininkas jau yra *ia*-kamenis.

§ 45. Vn. kilm. galūnė *-ę.s, -ę̄.s ~ -ies, -iēs*. *vagis* turi *i-* ir *ia*-kamienu galūnes.

§ 46. Vn. naud. galūnė *-ei*; žodžiai, perėję į *ia*-kamina, turi *-(i)u*, plg. § 9.

§ 47. Vn. viet., vn. ir dg. il., plg. § 12, 15, 20, 22.

³ Paradigmoje pirmiausia duodamos pagrindinės tarmės formos, o po jų – rečiau vartojamos.

§ 48. Vn. šauksm. galūnė -ė. ~-ie ir *ja*-kam. -i.

§ 49. Dg. vard. turi *i-*, *ja-* ir priebalsinio kamieno galūnes: *-i.s*, *-ai* (po minkštų priebalsių), *as* ~ *es*.

§ 50. Dg. kilm. vieni šios grupės žodžiai turi tik priebalsinio kamieno galūnę, pvz.: *duntú.*, *dú.ru.*, *žú.su.*, *žuvú.*, kiti vartojami jau ir su *i-* kam. galūne, pvz.: *ausú.* || *ausú.*, tretį turi tik *i-* kam. galūnes, pvz.: *akú.*, *pú.sú.*

§ 51. Dg. naud., gal., įn., viet. turi *i-* ir *ja-* kam. galūnes.

§ 52. Tarmėje *dantis* yra linksniuojamas pagal *a-*, *ja-* ir priebalsinį kamieną, plg. paradigmą, § 43, II.

§ 53. Tarmėje prie *i-* kam. priskiriamas žodis *vežė'ti.s* (kartais vartojamas ir kaip *jo-* kam.), pvz.: *vežė'ti.s*, *veže.čú.*, *veže.ti.m*, *vežė'tis*, *veže.ti.m*, *veže.ti's*. Taip pat linksniuojama ir *skauteris* „skiauterė“.

§ 54. *u-*, *ju-* kamienas

Vienaskaita

V.	<i>madūs</i> „medus“	<i>sú'nus</i>	<i>tuř'gus</i>	<i>spiėćús</i>
K.	<i>madaūs</i>	<i>su.naūs</i>	<i>tuř'gaus</i> <i>turgaūs</i>	<i>spiėćaus</i>
N.	<i>má.du</i>	<i>sú'nu</i> <i>su.num</i> ⁴ <i>sú.num</i> ⁴	<i>tuř'gu</i>	<i>spiėću</i>
G.	<i>má.du.</i>	<i>sú'nu.</i>	<i>tuř'gu.</i>	<i>spiėću.</i>
Įn.	<i>maduñ</i> <i>madù</i>	<i>su.num</i> <i>sú'nu</i>	<i>turguñ</i> <i>tuř'gu</i>	<i>spiėćum</i> <i>spiėću</i>
Vt.	<i>madù.j</i>		<i>tuř'gúj</i> <i>turgúj</i> <i>tuř'gi</i>	<i>spiėćuj</i>
II.	<i>maduñ</i>		<i>tuř'gun</i> <i>turguñ</i>	<i>spiėćun</i>
Š.		<i>su.naù</i>		<i>karó.lau</i>

Daugiskaita

V.	<i>su.naí</i>	<i>turgai</i>	<i>spiėćei</i>
K.	<i>su.nú.</i>	<i>turgú.</i>	<i>spiėću.</i>
N.	<i>su.nó.m</i> <i>su.nú.m</i>	<i>turgó.m</i>	<i>spiėćo.m</i>
G.	<i>sú'nus</i>	<i>tuř'gus</i>	<i>spiėćus</i>
Įn.	<i>su.naís</i>	<i>tuř'gais</i> <i>turgaís</i>	<i>spiėćais</i>
Vt.	<i>su.núos</i>	<i>turgúos</i>	<i>spiėćo.s</i>
II.		<i>turgúos</i>	<i>spiėćo.s</i>
Š.	<i>su.naí</i>		<i>spiėćai</i>

Dviskaita

G. *dù sú'nu*, *tuř'gu*, *spiėću.*

Pastabos.

§ 55. Visi *u-*, *ju-* kamieno žodžiai yra tik vyriškosios giminės. Vienaskaitoje visi linksniai turi išlaikytą kamiengalio balsį *u*, *ju*, nors į įn. jau pradeda brautis ir *a-*, *ja-* kamienų galūnės.

§ 56. Visi linksniai dg. jau perėję į *a-*, *ja-* kamieną. Kartais dar galima išgirsti pasakant dg. naud. ir su *-um*, pvz.: *jis su.nú.m niėko. nepalí.ko..*

⁴ Žr. 3 išnašą.

§ 57. *pietu.s* (valgio metas) visuose linksniuose yra išlaikęs *u-* kam. galūnes, nors jau įn. pasakomas ir su *a-* kam. galūne, pvz.: *pietu.s*, *pe.tũ.*, *pe.tũ.m*, *pietus*, *pe.tũ.m* || *pe.taís*.

§ 58. Daugiaskiemeniai daiktavardžiai su priesaga *-ójus* gali turėti *ja-* ir *ju-* kamienes formas, pvz., *vasaró'jus* || *vasaró'jas* ir kt.

§ 59. Tarmėje sutinkami šie *u-*, *ju-* kamieniai žodžiai: *aũ'glus* „metūgis“, *křaũ'sus* „1. krantas, 2. kraštas“, *duñ'kčus* „stogas“, *me.gó.lus* „miegalis“, *snaudó.lus* „snaudalis“, *stař'kus* (pavardė).

§ 60. Priebalsiniai kamieniai

Vienaskaita

I

V.	<i>skę.mó.</i>	<i>akmó.</i>	<i>pe.mó.</i>
K.	<i>skiémeño.</i>	<i>ó.kmeño.</i>	<i>piémeño.</i> <i>pe.menė.s</i>
N.	<i>skiémeņu</i>	<i>ó.kmeņu</i>	<i>piémeņu</i>
G.	<i>skiémeni.</i>	<i>ó.kmeni.</i>	<i>piémeni.</i>
Įn.	<i>skiémeņu</i>	<i>ó.kmeņu</i>	<i>piémeņu</i>
Vt.	<i>skę.meni'</i>	<i>akmeni'</i>	
II.	<i>skę.meniñ</i>	<i>akmeniñ</i>	
Š.		<i>ó.kmeni</i>	<i>piémeni</i> <i>pe.menė.</i>

Daugiskaita

V.	<i>skiémanas</i>	<i>ó.kmanas</i> <i>ó.kmeni.s</i> <i>akmanai</i>
K.	<i>skę.manũ.</i>	<i>ó.kmanu.</i> <i>akmanũ.</i>
N.	<i>skę.manó.m</i> <i>skę.meni.m</i>	<i>ó.kmanó.m</i> <i>akmeni.m</i> <i>akmanó.m</i>
G.	<i>skiémanus</i> <i>skiémenis</i>	<i>ó.kmanus</i> <i>ó.kmenis</i>
Įn.	<i>skę.manaiís</i> <i>skę.meni.m</i>	<i>ó.kmanaiís</i> <i>akmeni.m</i> <i>akmanaiís</i>
Vt.	} <i>skę.meni.s</i> <i>skę.manuós</i>	<i>ó.kmanó.s</i> <i>akmeni's</i> <i>akmanuós</i>
II.		
Š.		<i>ó.kmanas</i> <i>ó.kmeni.s</i> <i>akmanai</i>

V.	<i>piémanas</i> <i>pe.manai</i> <i>piémeni.s</i>
K.	<i>pe.manũ.</i>
N.	<i>pe.meni.m</i> <i>pe.manó.m</i>
G.	<i>piémenis</i> <i>piémanus</i>
Įn.	<i>pe.meni.m</i> <i>pe.manaiís</i>
Vt.	} <i>pe.meni's</i> <i>pe.manuós</i>
II.	
Š.	<i>piémanas</i> <i>pe.manai</i>

Dviskaita

G. *dũ skiémeņu*, *ó.kmeņu* || *ó.kmanu*, *piémeņu* || *piémanu*.

Pastabos.

§ 61. Vn. vard. galūninis *uo* > *o*., plg. § 1.

§ 62. Vn. kilm., naud., gal., įn., viet., il. *n*-kam. perėję į *ia*-kam., *piemuō* turi ir *i*-kam. formą.

§ 63. Vn. šauksm. — *ė*. ~ *-ie*, plg. § 48.

§ 64. Dg. vard. galūnė *-as* < *-es* yra senoji lytis, nors jau dažniau vartojamą žodžiai pasakomi ir su *-ai*, *-i.s*.

§ 65. Dg. naud. *-im*, *-o.m* ~ *-am* lytys jau perėję į *i*- ir *a*-kam.

§ 66.

Vienaskaita

II

V.	<i>sasō.</i> <i>sė.śa</i>	<i>duktā.</i>
K.	<i>seserė.s</i> <i>sė.śo.s</i>	<i>dukterė.s</i> <i>duktā.s</i>
N.	<i>sė.serei</i> <i>sė.sei</i>	<i>dū.kterei</i>
G.	<i>sė.seri.</i> <i>sė.śu.</i>	<i>dū.kteri.</i> <i>dū.kti.</i>
Įn.	<i>sė.sefu</i> <i>sesū</i>	<i>dū.kterū</i> <i>duktū</i>
Vt.	<i>seserī*</i> <i>sė.śo.j</i>	<i>dukterī*</i> <i>duktā.j</i>
II.	<i>seseriñ</i>	<i>dukteriñ</i> <i>duktā.n</i>
Š.	<i>seserė.</i> <i>sė.śa</i>	<i>dukterė.</i> <i>dū.kta</i>

Daugiskaita

V.	<i>sā.saras</i> <i>sė.śo.s</i>	<i>dū.ktaras</i> <i>dū.kta.s</i> (ret.)
K.	<i>sasarū.</i> <i>sė.śu.</i>	<i>duktarū.</i>
N.	<i>seserī.m</i> <i>sė.śo.m</i>	<i>dukterī.m</i> <i>duktā.m</i>
G.	<i>sė.seris</i> <i>sesās</i>	<i>dū.kteris</i> <i>duktās</i>
Įn.	<i>seserī.m</i> <i>sė.śo.m</i>	<i>dukterī.m</i> <i>duktā.m</i>
Vt.	} <i>seserī*s</i>	<i>dukterī*s</i> <i>duktā*s</i>
II.		
Š.	<i>sā.saras</i> <i>sė.śo.s</i>	<i>dū.ktaras</i> <i>dū.kta.s</i>

Pastabos.

§ 67. Vn. vard. galūnė — *o*. ~ *-uo*, *-a*. ~ *-ė*. Tarmėje sutinkamas ir *jo*-kam žodis *sėsia*.

§ 68. Vn. kilm. *-ė.s* ~ *-ies*. Čia priebalsinio kamieno daiktavardžiai turi išlaikę seną priebalsinio kamieno galūnę, tik fonetiškai pakitusią. *duktė* turi *ė*-kam. lytį.

§ 69. Dg. vard. *-as* ~ *-es* — išlaikyta senoji lytis.

§ 70. Dg. kilm. turi išlaikę priebalsinę galūnę, išskyrus žodį *sė.śa*.

§ 71. Visi kiti dg. linksniai turi *i*-, *jo*- ir *ė*- kamienų galūnes.

§ 72.

III

*Vienaskaita**Daugiskaita*

V.	<i>šuvà</i> „šuo“	<i>šū.nas</i> <i>šū.ni.s</i>
K.	<i>šunė.s</i> <i>šū.ño.</i>	<i>šumū.</i>
N.	<i>šū.nū</i>	<i>šunō.m</i> <i>šunī.m</i> <i>šuni.m</i>

G.	<i>šų.ni.</i>	<i>šunùs</i> <i>šunùs</i> <i>šunìs</i>
Įn.	<i>šunù</i>	<i>šunaìs</i> <i>šuni.m</i> <i>šunaìs</i>
Š.	<i>šų.ni</i> <i>šunė.</i>	<i>šų.nas</i> <i>šų.ni.s</i>

Pastabos.

§ 73. Vn. kilm. linksniuojamas pagal *i-* ir *ja-* kamieną.

§ 74. Dg. vard. turi *-as* ~ *-es* ir jau perėjusia į *i-*kam. formą.

Vilniaus valstybinis V. Kapsuko v.
universitetas,
Lietuvių kalbos katedra

Įteikta
1962 m. spalio mėn.

**СЛОВОИЗМЕНЕНИЕ В ОБЛАСТИ ИМЕН СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ
В ГОВОРЕ СКАПИШКИС**

Э. ЭЙДУКАЙТЕНЕ

Резюме

В статье рассматривается словоизменение в области имен существительных в одном из говоров Северо-восточной Литвы. На основе примеров данного говора характеризуется род, число, падеж существительных; даются парадигмы по отдельным основам, объясняются флексии, отличающиеся от флексий литературного языка.

Кроме имен существительных мужского и женского родов, в описываемом говоре широко употребляются и существительные общего рода, которые имеют пренебрежительное значение.

Существительные на основу *a*, *ja*, *o*, *jo*, *ė* почти не отличаются от склонения тех же существительных в литературном языке. Большинство существительных с основой на согласный в говоре склоняется как существительные с другими основами.

В данном говоре, как и во всей восточной Литве, встречается иллитив един. и множ. чисел.

В отличие от литературного языка дательный падеж един. числа мужского рода имеет только окончание *-u*.

Кроме единственного и множественного чисел, в говоре имеется и двойственное число. Оно встречается только в винительном падеже мужского рода: *dù.jai vil'ku*, *abù brò.lu*, *dù sù'nu*, *abù.du pìeteñu*.